

штатах. Для цього претенденти на посаду вчителя фізичної культури мають продемонструвати здатність працювати з класом і скласти письмовий екзамен [3, с. 364].

Таким чином, проблема якісної підготовки майбутніх учителів фізичної культури є актуальною не лише в Україні, а й у світі. Зарубіжний досвід засвідчує важливість державного регулювання процесу такої підготовки та підкреслює інтеграцію вітчизняної системи вищої освіти у світовий простір. У кожному штаті є свої вимоги, які є обов'язковими лише для федеральних навчальних закладів, розташованих у штаті. Основними вимогами до формування змісту професійної підготовки вчителя є стандартизація, диверсифікація, варіативність. Вони найбільш повно відповідають завданням сучасної вищої школи, забезпечують більшу свободу студентам у виборі дисциплін для навчання.

Список використаних джерел:

1. Feistritzer C. E. Profile of teachers in the U.S.A. Washington, D.C.: National Center for Education Information, 2011. P. 15.
2. Physical Education Standard. Catalina Foothills School District Approved by Governing Board on June 10, 2014. URL: http://www.cfsd16.org/application/files/9914/7733/9552/GR3_PE_Web.pdf.
3. Огієнко О. І. Professional training of teachers in Great Britain, France, Canada, and the USA: commonalities and differences *Edukacja zawodowa i ustawiczna*. 2016. P. 362–374.

ПРОБЛЕМАТИКА ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ДІЯЛЬНОСТІ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Демус Я. В.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Науковий керівник: д.п.н., проф. Хоменко П. В.

Сучасний педагогічний процес в умовах закладів загальної середньої освіти характеризується навчанням різних категорій дітей. Тому питання інклюзії у роботі з учнями з інвалідністю стають більш актуальними. В умовах цієї проблематики педагогічні працівники характеризуються специфічними вимогами до своїх професійних якостей. Сучасний вчитель має вміти забезпечити рівний доступ до освіти усіх здобувачів, гарантувати необхідні умови для навчання та адаптації учнів з інвалідністю, аналізувати досвід роботи педагогів з даною категорією здобувачів, орієнтуватися в основних педагогічних

засадах роботи з дітьми з особливими освітніми потребами, мати практичний досвід проведення діагностики фізичної підготовки учнів з інвалідністю відповідно до нозологічних груп. Тому, заняття фізичною культурою з цими учнями вимагають особливої уваги, на відміну від реалізації інших дисциплін у закладах загальної середньої освіти.

Таким чином, сьогодні існує проблема підготовки фахівців, які можуть здійснювати процес навчання для учнів з особливими освітніми потребами, враховуючи психічні та фізичні особливості дітей, якість їхньої фізичної підготовки, функціонального стану.

Мета дослідження – окреслити проблематику підготовки бакалаврів фізичної культури до інклюзивного освітнього середовища.

Аналіз наукових джерел дав можливість з'ясувати, що проблема підготовки педагогічних кадрів, здатних до організації фізичного виховання в ЗЗСО в інклюзивній формі, вивчена недостатньо. Тому, через свою актуальність, вона вимагає більш глибокого наукового пізнання. Дані досліджень свідчать про те, що педагоги мають значні труднощі в організації фізичного виховання в інклюзивній формі. Необхідна спеціальна теоретична, практична та методична підготовка педагогічних працівників ще на стадії навчання в закладах вищої освіти (I, II, III, IV рівнів акредитації).

У даний час підготовкою педагогічних працівників з правом викладання фізичної культури займаються заклади вищої освіти, які мають спеціальність 014.11 Середня освіта (Фізична культура).

Враховуючи те, що на в умовах інклюзивної форми на уроці з фізичної культури можуть одночасно бути присутні учні різних категорій, стає очевидним, що готовими до реалізації цього навчання є випускники спеціальності 016 Спеціальна освіта зі спеціалізацією Адаптивна фізична культура та реабілітація. Але і в цьому напрямі підготовки також є недоліки щодо здійснення професійної діяльності з учнями, які не мають особливих освітніх потреб, бо навчальним планом передбачена спрямованість на реалізацію адаптивної фізичної культури. У свою чергу, освітня програма 014.11 Середня освіта (Фізична культура) передбачає освоєння компетенцій, пов'язаних з реалізацією навчального процесу в учнів з інвалідністю, якщо це передбачено варіативним компонентом навчального плану.

Таким чином, щоб вирішити проблему підготовки фахівців для організації фізичного виховання в інклюзивній формі, потрібно інтегрувати в навчальні плани відповідних напрямів підготовки у межах варіативного компонента. Зміна навчальних планів призведе до більш якісної підготовки педагогів до професійній діяльності в умовах інклюзії. Це дозволить майбутнім фахівцям правильно підходити до розробки документів з планування та відповідно до організації заняття з фізичного виховання з усіма категоріями учнів в рамках одного конкретного уроку.

Аналізуючи спеціальності 014.11 Середня освіта (Фізична культура) та 016 Спеціальна освіта зі спеціалізацією Адаптивна фізична культура та реабілітація, можна виділити труднощі, з якими стикаються педагогічні працівники у професійній діяльності. Ці ускладнення одночасно є й проблематикою підготовки бакалаврів фізичної культури у галузі інклюзивного освітнього середовища.

Дані проблеми можна згрупувати виходячи з професійних завдань, які характеризують різні види діяльності педагогічного працівника:

– *педагогічна діяльність*: забезпечення освітнього процесу для всіх категорій школярів; створення умов для задоволення потреб учнів; формування здатності до пізнання та зміцнення фізичних якостей, з метою самовдосконалення.

– *розвиваюча діяльність*: удосконалювати фізичні якості і пов'язані з ними рухові здібності, незалежно від їх фізичного розвитку.

– *виховна діяльність*: виховання самостійної фізкультурної активності, формування здатності вести повноцінне та активне життя, незалежно від свого фізичного стану та ціннісних орієнтацій; забезпечення розвитку особистісних якостей (сміливості, взаємопідтримки, сміливості).

– *реабілітаційна (відновлювальна) діяльність*: заходи, що дозволяють попередити, а також зупинити прогресування захворювання.

– *методична діяльність*: організація та проведення спортивно-масової роботи в умовах інклюзії із залученням усіх груп учнів; розробка робочих програм з фізичної культури для всіх категорій, організація «комфортного» уроку для учнів, незалежно від стану фізичної підготовки.

– *науково-дослідна робота*: пошук наукових досліджень результативності різних методичних прийомів та методик проведення уроків в умовах інклюзії; здійснення аналізу та синтезу результатів професійної діяльності з учнями різних категорій, апробація результатів наукових досліджень у своїй діяльності.

Відповідно до наведених проблем, для формування ефективної професійної діяльності бакалаврів фізичної культури, потрібно звернути увагу на інклюзивні компетенції в освітніх програмах. А саме:

1. Підібрати відповідні методики організації освітнього процесу у блоці спеціальних дисциплін.

2. Професорсько-викладацький склад, який здійснює підготовку спеціалістів у галузі інклюзивної освіти, має відповідати освітній програмі.

3. Включення в освітній процес практиків, які мають досвід педагогічної діяльності з різними категоріями дітей та мають досвід фізичного виховання в інклюзивній формі.

Для вирішення проблем підготовки бакалаврів фізичної культури, які будуть працювати в умовах інклюзії, необхідно корегувати зміст

навчального плану. Це здійснюється шляхом інтеграції відповідних дисциплін у варіативну частину, підбором потрібних методик та технологій організації освітнього процесу щодо блоку спеціальних дисциплін. А також своєчасне підвищення кваліфікації викладачів та залучення спеціалістів-практиків дасть можливість «йти в ногу» теорії й практиці інклюзивного навчання. Результатом цього буде отримання висококваліфікованого педагога, який зможе працювати в умовах інклюзивного освітнього середовища.

Список використаних джерел:

1. Бевзюк М. С. Методологічні засади підготовки майбутніх учителів початкової школи до взаємодії з батьками в умовах інклюзивного навчання. *Актуальні наукові дослідження в сучасному світі* ; глав. ред. В. П. Коцур. Переяслав-Хмельницький, 2016. Вып. 12 (20), ч. 4. С. 24–29.
2. Дручик В. Д. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до впровадження здоров'язбережувальних технологій у старшій школі : автореферат дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. Київ, 2017. 20 с.
3. Іванова Л. І. Основні дефініції щодо професійної підготовки майбутніх вчителів фізичної культури. *Наука і сучасність*. 2005. Т. 51. С. 18–27.
4. Середня освіта (Фізична культура) : спеціальність 014 «Середня освіта», 014.11 «Середня освіта (Фізична культура)», 01 «Освіта/Педагогіка». URL: <https://drive.google.com/file/d/1n2SFSOKUJtraWsABwGrrVJX5o91RxjOO/view>
5. Спеціальна освіта (Адаптивна фізична культура та реабілітація) : спеціальність 016 «Спеціальна освіта». URL: https://ab.uu.edu.ua/edu-specialty/166_zdorov_39_ua_lyudini
6. Степанченко Н. І. Система професійної підготовки учителів фізичного виховання : монографія. Львів : Піраміда, 2016. 652 с.

ВПЛИВ ЗАСОБІВ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ НА МОРФО-ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ СТАН ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ ДІТЕЙ

Денисовець Т. М., Бобир С. О.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Аналіз наявної науково-методичної літератури показав, що тонізуюча дія фізичних вправ виражається, перш за все, в стимуляції моторно-вісцеральних рефлексів. Посилення аферентної імпульсації пропріорорецепторів стимулює клітинний метаболізм у нейронах центральної ланки рухового аналізатора, внаслідок чого посилюється трофічний вплив центральної нервової системи на скелетну мускулатуру та внутрішні органи.